

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

การศึกษาการอนุรักษ์ภาษาจีนและภาษาไทยจากการแปลคำ
ที่มาจากภาษาต่างประเทศ

THE CURRENT STATE OF LANGUAGE PROTECTION IN CHINA
AND THAILAND FROM THE VIEWPOINT OF THE TRANSLATION
OF LOAN WORDS

ตงตง ฉิน, จตุวิทย์ แก้วสุวรรณ*

Dongdong Qin, Chatuwit Keawsuwan*

อาจารย์ประจำวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศรีปทุม,

e-Mail: whajm@hotmail.com (Corresponding Author)

Lecturer, International College, Sripatum University,

e-Mail: whajm@hotmail.com (Corresponding Author)

(Received: 2022, December 2; Revised: 2023, January 31; Accepted: 2023, February 4)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การอนุรักษ์ภาษาจีนและภาษาไทยจาก 3 ด้าน คือ 1) วิธีการแปลคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ 2) การใช้คำที่มาจากภาษาต่างประเทศในปัจจุบัน (ในกรณีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019) และ 3) นโยบายการอนุรักษ์ภาษา ผลการวิจัย พบว่าเนื่องจากรูปแบบของภาษาจีนกับภาษาไทยที่แตกต่างกัน เมื่อรับเอาคำที่มาจากภาษาต่างประเทศมาใช้นั้น ภาษาจีนมีแนวโน้มที่จะแปลตามใจความ ส่วนภาษาไทยมักจะใช้วิธีการแปลทับศัพท์ ส่วนในระดับประเทศ รัฐบาลจีนได้ออกนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับภาษา โดยมีจุดมุ่งหมายในการสร้างมาตรฐานการใช้ภาษาให้เป็นหนึ่งเดียว เพื่ออนุรักษ์ภาษาให้พัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืน ส่วนรัฐบาลไทยนั้น ออกนโยบายที่เกี่ยวข้องกับภาษาค่อนข้างน้อย และไม่มีการส่งเสริมการใช้ภาษาให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ส่งผลให้คำศัพท์ใหม่จำนวนมากใช้สื่อสารเฉพาะทางราชการ วงวิชาชีพ และวงวิชาการเท่านั้น ส่วนผู้คนทั่วไปเมื่อใช้คำเหล่านี้ก็มักจะเป็นการใช้การทับศัพท์เป็นหลัก

คำสำคัญ: การแปลคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ, ภาษาจีนและภาษาไทย, การอนุรักษ์ภาษา

*รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,

e-Mail: fhumcwk@ku.ac.th

Associate Professor, Chinese Program, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University, e-Mail: fhumcwk@ku.ac.th

ABSTRACT

This study examined the current state of the protection of the Chinese and Thai languages from three angles: the process of loanword translation, the use of loanwords in modern usage (using the COVID-19 pandemic period as an example), and the protection policy of words. This study revealed that literal translation is the major way of translation in Thai while free translation was the preferred method in Chinese due to the distinct writing systems. To promote uniformity in the use of spoken and written languages and to safeguard their healthy growth, the Chinese government has enacted a number of policies at the national level. Although the Thai government has published a few pertinent policies, there is no unifying standard for the usage of language and terminology. Many recently invented words are solely used in official, professional, and academic communication. When people use these words, they primarily utilize transliteration.

Keywords: Translation of loan words, Chinese and Thai, Language protection

บทนำ

คำที่มาจากภาษาต่างประเทศเป็นองค์ประกอบคำศัพท์ที่เกิดขึ้นในกระบวนการติดต่อทางภาษาและวัฒนธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการยืมภาษาเป็นวิธีการสร้างความสมบูรณ์ให้กับภาษาของตนเอง แต่การปรากฏของคำที่มาจากภาษาต่างประเทศจำนวนมาก ก็ส่งผลกระทบต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงลักษณะของภาษาถิ่นในระดับต่าง ๆ มีเพียงแค่การรักษาภาษาให้อยู่รอดพร้อมทั้งประยุกต์ใช้คำภาษาต่างประเทศอย่างเป็นระบบจึงจะสามารถลดผลกระทบ พร้อมทั้งอนุรักษ์และสืบทอดภาษาและวัฒนธรรมประจำชาติ

วิธีการที่ใช้แปลคำที่มาจากภาษาต่างประเทศสามารถสะท้อนถึงการอนุรักษ์ภาษาของประเทศหรือชนชาตินั้นได้ ปัจจุบันนักวิชาการจีนและไทยจำนวนมากให้ความสำคัญและศึกษาเพียงแค่กลยุทธ์การแปลหรือวิธีการแปลคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ มีนักวิชาการเพียงไม่กี่คนที่ให้ความสำคัญกับวิธีการแปลที่ส่งผลต่อภาษาดั้งเดิม

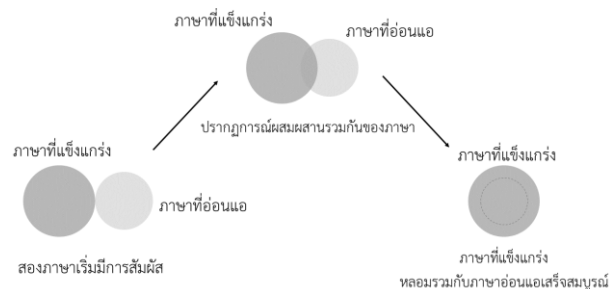
ก่อนยุคอุตสาหกรรม การติดต่อทางภาษาส่วนใหญ่ผ่านการสัมผัสกันระหว่างมนุษย์โดยตรง ในยุคแห่งข้อมูลข่าวสารการแพร่กระจายของภาษาสามารถส่งต่อออกไปได้อย่างง่ายดาย สามารถดำเนินการผ่านสื่อต่าง ๆ ได้ Ye & Xu (2016, pp. 219-223) ชี้ให้เห็นว่าภาษาที่แข็งแกร่งมักจะแทรกและแทนที่ภาษาอื่นและกลายเป็นเครื่องมือสื่อสารทั่วไปสำหรับกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในขณะที่ภาษาที่อ่อนแอกว่ามักจะเลิกใช้เพราะถูกแทนที่ กลุ่มชาติพันธุ์ที่มีการพัฒนาค่อนข้างช้าและมีวัฒนธรรมที่ล้าหลังจะเรียนรู้จากกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วและมีวัฒนธรรมที่ดี กระบวนการแทนที่ทางภาษาโดยทั่วไปเป็นปรากฏการณ์ของการรวมของสองภาษาหรือมากกว่าสองภาษา จากนั้นภาษาหลักในบรรดาภาษาต่าง ๆ จะค่อย ๆ ขยายออกไปและ

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

แทนที่ภาษาอื่นทำให้เกิดการแทนที่ภาษาสมบูรณ์

ภาพที่ 1 กระบวนการติดต่อกันของภาษา

Yang (2007, p. 20) ได้นิยามคำที่มาจากภาษาต่างประเทศของภาษาจีนขึ้นใหม่ คือคำที่มาจากภาษาต่างประเทศคือคำศัพท์หรือวลีที่มีความหมายของคำภาษาต่างประเทศที่มีมาตั้งแต่ดั้งเดิม ซึ่งคำจำกัดความนี้ก็คือว่าเป็นคำจำกัดความของ “คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ” ที่ใช้ในวิจัยนี้เช่นกัน

ระบบสัญลักษณ์ที่ใช้จัดบันทึกของภาษาจีน คืออักษรจีนมาตรฐาน เมื่อภาษาจีนได้รับอิทธิพลจากภาษาต่างประเทศก็มักจะใช้การแปลตามใจความ เพราะสามารถเข้าใจและจำได้ง่าย จึงง่ายที่จะได้รับการยอมรับจากผู้คน จากการศึกษาของ Ye & Xu (2016, p. 209) และ Ge & Ye (2019, p. 129) พบว่าอักษรจีน มีแนวโน้มที่จะแสดงความหมายอย่างชัดเจน ดังนั้นการแปลตามใจความจึงเป็นวิธีการที่สำคัญในการแปลคำที่มาจากภาษาต่างประเทศของภาษาจีน แต่ต้องยอมรับว่าวิธีการทับศัพท์เหมาะสำหรับการแปลคำศัพท์ทางวิชาชีพและชื่อเฉพาะ

ภาษาไทยใช้วิธีสร้างคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ 3 วิธีหลัก คือการทับศัพท์ การแปลศัพท์ และบัญญัติศัพท์ใหม่ แต่ปัจจุบันบัญญัติศัพท์ใหม่นี้ใช้เฉพาะการแปลคำทางวิชาการหรือคำศัพท์ทางวิชาชีพเท่านั้น การศึกษาของ Tiewcharoenkij, Kanokkamalade & Pankhuenkhat (2022, p. 374) พบว่าจากอิทธิพลของโลกในปัจจุบัน ทำให้จำนวนคำที่มาจากภาษาต่างประเทศของภาษาไทยในปัจจุบันเป็นภาษาอังกฤษมากที่สุด จากการศึกษาของ Jiaphong (2022, p. 104) ได้จำแนก สรุป และจัดหมวดหมู่คำที่มาจากภาษาต่างประเทศที่อยู่ในพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน ฉบับปี พ.ศ.2554 มีคำที่มาจากภาษาต่างประเทศจำนวน 15 ประเภทที่ปรากฏในพจนานุกรมและภาษาอังกฤษมีสัดส่วนสูงที่สุดถึง 51.64%

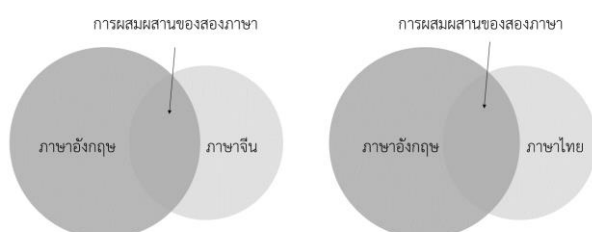
Luo & Wang (2022, p. 156) รวบรวมศัพท์ภาษาจีนที่เกิดขึ้นใหม่ตั้งแต่มกราคม-เมษายน ปี 2020 ทั้งหมด 329 รายการ การแปลตามใจความ มีมากถึง 96% จากการศึกษาของ Chiewchan (2021, p. 76) พบว่าในหัวข้อของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เมษายน-พฤษภาคม ปี 2563 มีคำที่มาจากภาษาต่างประเทศถึง 11.28 % จากการศึกษาของ Tiewcharoenkij, Kanokkamalade & Pankhuenkhat (2022, p. 374) พบว่าภาษาไทยในปัจจุบันรับคำภาษาต่างประเทศที่เป็นภาษาอังกฤษมาใช้มากที่สุด จากการศึกษาของ

Jiaphong (2022, p. 112) ได้จำแนก สรุปรูป และจัดหมวดหมู่คำที่มาจากภาษาต่างประเทศที่อยู่ในพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน ฉบับปี พ.ศ.2554 มีคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ จำนวน 15 ประเภทที่ปรากฏในพจนานุกรมและภาษาอังกฤษมีสัดส่วนสูงที่สุดถึง 51.64%

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ปี 2001 ประเทศจีนได้ประกาศใช้ “กฎหมายการใช้ภาษาและอักษรของรัฐสาธารณรัฐประชาชนจีน” จากปี 2013 จนกระทั่งในปัจจุบัน “รายการแนะนำคำแปลภาษาจีนที่แปลคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ” เพื่อให้การใช้ภาษาอังกฤษในสังคมจีนเป็นมาตรฐานเดียวกัน ในปี พ.ศ.2532 สำนักงานนายกรัฐมนตรีแห่งประเทศไทยได้ประกาศ “หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ” ปัจจุบันได้ประกาศหลักเกณฑ์ 15 หลักเกณฑ์ และในปี พ.ศ. 2547 สำนักงานราชบัณฑิตยสภาได้ประกาศ “หลักเกณฑ์ว่าด้วยการแปลคำศัพท์เฉพาะทางและหลักเกณฑ์การบัญญัติศัพท์ใหม่ของสำนักงานราชบัณฑิตยสภา” ปัจจุบันได้เผยแพร่คำศัพท์ใหม่เฉพาะทางของภาษาไทยบนเว็บไซต์อย่างเป็นทางการถึง 39,750 คำ ครอบคลุม 15 สาขาวิชาชีพ ในเดือนมิถุนายน ปี พ.ศ.2564 คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติเห็นชอบ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านนโยบายภาษาแห่งชาติ พ.ศ.2564-2565 จากคณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ตามนโยบายภาษาแห่งชาติ สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (ออนไลน์, 2564)

จากการรวบรวมข้อมูลและเอกสารข้างต้น ผู้วิจัยพบว่านักวิชาการจำนวนมากชี้ให้เห็นว่าคำที่มาจากภาษาต่างประเทศทำให้ภาษาประจำชาติของตนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แต่ว่าการติดต่อทางภาษาไม่เพียงแต่มีผลในเชิงบวกแต่ยังมีผลในเชิงลบอีกด้วย ถ้าหากไม่สร้างกฎเกณฑ์การแปลและการเขียนคำที่มาจากภาษาต่างประเทศให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ภาษาประจำชาติก็อาจจะค่อย ๆ หายไป โดยการถูกแทรกและแทนที่โดยสมบูรณ์ วัฒนธรรมทางภาษาก็ไม่สามารถสืบทอดต่อไปได้

ภาพที่ 2 สถานการณ์ของภาษาไทยและภาษาจีน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การอนุรักษ์ภาษาจีนและภาษาไทยจาก 3 ด้าน คือ 1) วิธีการแปลคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ 2) การใช้คำที่มาจากภาษาต่างประเทศในปัจจุบัน (ในกรณีสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019) และ 3) นโยบายการอนุรักษ์ภาษา

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยนี้วิเคราะห์จากวิธีการแปลคำที่มาจากภาษาต่างประเทศของภาษาจีนและภาษาไทยทั้งสองประเทศ วิธีการแปลคำที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ในภาษาไทยและภาษาจีน และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ภาษาจีนและภาษาไทย รวมทั้งหมด 3 ด้าน โดยศึกษาข้อมูลจาก 3 แหล่ง คือเอกสารทางวิชาการ การใช้ภาษาในสังคม และการใช้ภาษาในระดับประเทศ

ผลการวิจัย

การทับศัพท์เป็นวิธีการแปลที่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกใช้ในการแปลคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ ภาษาจีนก็เช่นกัน เนื่องจากหน่วยคำในภาษาจีนส่วนใหญ่เป็นคำพยางค์เดียว คำทุกคำมีความหมายในตัวเอง ซึ่งเป็นลักษณะเด่นพื้นฐานของภาษาและอักษรจีน การแปลคำที่มาจากภาษาต่างประเทศมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้การแปลตามใจความเป็นหลัก ส่วนการทับศัพท์เป็นส่วนเสริม ซึ่งการแปลตามใจความนั้น โดยมักจะย่อให้สั้น ครอบคลุมและกระชับ มีความหมายรวบยอดตาม “หลักเศรษฐศาสตร์ภาษา” และนี่คือหนึ่งในแนวโน้มที่สำคัญในการสืบทอดและพัฒนาภาษาจีน

วิธีการแปลคำที่มาจากภาษาต่างประเทศของภาษาไทยสามารถสรุปได้เป็น 3 วิธีหลัก คือ 1. การทับศัพท์ ซึ่งภาษาไทยในปัจจุบันใช้วิธีการทับศัพท์มากที่สุด แต่ส่งผลให้รูปแบบการเขียนคำที่มาจากภาษาต่างประเทศในภาษาไทยจำนวนมากไม่มีมาตรฐาน 2. การแปลศัพท์ เป็นการแปลตามใจความ ซึ่งมีจำนวนไม่มาก สาเหตุหลักมาจากคำพื้นฐานในภาษาไทยไม่สามารถที่จะแปลความหมายของคำต่างประเทศได้อย่างถูกต้องชัดเจน จึงเกิดวิธีที่ 3. คือการบัญญัติศัพท์ใหม่ขึ้น ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้คำศัพท์ในภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น ทั้งยังเป็นแนวโน้มที่จะสืบทอดภาษาอีกทางหนึ่ง แต่ในปัจจุบันโดยมากใช้แค่ในแวดวงวิชาการและวงราชการ ผู้คนส่วนใหญ่จะใช้คำทับศัพท์เท่านั้น เวลาสนทนาก็จะมีการสอดแทรกคำศัพท์ภาษาอังกฤษซึ่งกลายเป็นความเคยชินของวัยรุ่นไทย รัฐบาลยังขาดวิธีการส่งเสริมการใช้ศัพท์บัญญัติใหม่ให้ขยายวงกว้างออกไป จึงทำให้การใช้อยู่ในแวดวงที่แคบ

ตั้งแต่ปี 2020 จนถึงปัจจุบัน ในจำนวนของศัพท์ภาษาจีนที่เกี่ยวข้องกับการระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ การสื่อสารของคนจีนในชีวิตประจำวัน นอกจากศัพท์ทางการแพทย์ที่มีคำทับศัพท์แล้ว แทบจะไม่ปรากฏคำที่มาจากภาษาต่างประเทศเลย ซึ่งทั้งหมดล้วนเป็นคำเก่าที่มีความหมายใหม่หรือสร้างคำศัพท์ใหม่จากคำศัพท์ภาษาจีนพื้นฐาน ส่วนกรมควบคุมโรคระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ กระทรวงสาธารณสุขของประเทศไทย มีคำที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสสายพันธุ์ใหม่ที่ใช้กันโดยมากเป็นคำศัพท์ภาษาอังกฤษหรือคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ เช่น COVID-19, Distancing, Lock-down, Sandbox, Online เป็นต้นโดยนำคำศัพท์มาจากประเทศฝั่งยุโรปและอเมริกา ซึ่งมีการแพร่ระบาดก่อนประเทศไทย

คำศัพท์ภาษาอังกฤษในตารางที่ 1 มาจากพจนานุกรมภาษาอังกฤษของอ็อกซ์ฟอร์ด ฉบับปรับปรุงในเดือนเมษายน และเดือนกรกฎาคม ปี 2020 (Oxford English Dictionary, Online, 2020) ซึ่งครอบคลุม

คำศัพท์ใหม่ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ตารางที่ 1 วิธีการแปลและการนิยมนำคำศัพท์ใหม่ภาษาอังกฤษ

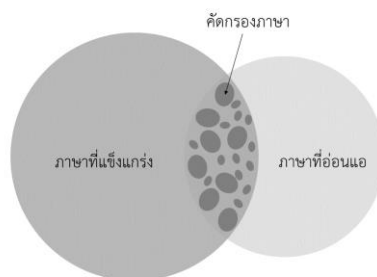
ภาษาอังกฤษ	ภาษาจีน		ภาษาไทย	
	แปลทับศัพท์/แปลตามใจความ	การนิยมนำมาใช้ทั่วไป	แปลทับศัพท์/แปลตามใจความ	การนิยมนำมาใช้ทั่วไป
Covid-19	-/新冠肺炎	新冠肺炎	โควิด-19/โรคไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019	โควิด 19
self-quarantine	-/自我隔离	自我隔离	self-quarantine/กักตัว	กักตัว
corona	-/冠状	冠状	โคโรนา/-	โคโรนา
MERS	MERS/中东呼吸窘迫综合征	MERS, 中东呼吸窘迫综合征	MERS, โรคเมอร์ส/โรคซึ่งเกิดจากเชื้อไวรัสสายพันธุ์โคโรนา	MERS, โรคเมอร์ส
Zoom	Zoom/-	Zoom	Zoom/-	Zoom
work from home	-/居家办公	居家办公	work from home/การทำงานที่บ้าน	Work From Home
field hospital	-/方舱医院	方舱医院	-/โรงพยาบาลสนาม	โรงพยาบาลสนาม

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคนี้ การแปลคำที่มาจากต่างประเทศที่เป็นภาษาอังกฤษในภาษาจีนนั้นค่อนข้างเรียบโดยแปลตามใจความเป็นหลัก มีโปรแกรมประชุมออนไลน์ “Zoom” ที่ต่างประเทศใช้กันอย่างแพร่หลายก็ใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยตรง นอกจากนี้ยังมี “MERS” ที่ผู้คนทั่วไปนิยมใช้มีทั้งการแปลตามใจความและการแปลทับศัพท์ ส่วนการแปลคำที่มาจากภาษาต่างประเทศที่เป็นภาษาอังกฤษในภาษาไทยมีหลากหลายรูปแบบ มีเพียงแค่ “โรงพยาบาลสนาม” ที่ใช้วิธีการแปลตามใจความไม่มีการแปลทับศัพท์ ส่วน “โคโรนา”, “dexamethasone”, และ “Zoom” ใช้วิธีการแปลทับศัพท์หรือใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยตรง ส่วนคำอื่น ๆ มีทั้งการแปลตามใจความและการแปลทับศัพท์ ซึ่งทั้งสองภาษาล้วนเลือกใช้วิธีการแปลที่ใช้เป็นประจำ และที่สำคัญคือ คำศัพท์เหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นคำศัพท์ใหม่ที่ผู้คนใช้กันอย่างแพร่หลายในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาด แต่เว็บไซต์สำนักงานราชบัณฑิตยสภาที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการใช้ภาษานั้น ในขณะนี้ยังไม่มีรวบรวมคำศัพท์ใหม่ ๆ ที่มาจากภาษาต่างประเทศเหล่านี้ไว้ในพจนานุกรมออนไลน์

เนื่องจากการแปลและการเขียนภาษาจีนที่ไม่เป็นแนวทางเดียวกันมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้ผู้คนที่ใช้ภาษาในการสื่อสารได้ยากลำบากยิ่งขึ้น ดังนั้นรัฐบาลจีนจึงได้ลงมติประกาศนโยบายที่เกี่ยวข้องกับภาษาและการรวมมาตรฐานการแปลและการเขียน เป็นต้น รัฐบาลไทยได้ออกหลักเกณฑ์การแปลและการเขียนที่เกี่ยวข้องมากมาย ในด้านการแปลและเขียนคำภาษาต่างประเทศ สำนักงานราชบัณฑิตยสภายึดตามหลักเกณฑ์ของภาษาไทยได้สร้างศัพท์ใหม่เป็นจำนวนมากและเพิ่มความหลากหลายของคำศัพท์ภาษาไทยเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาของสังคม แต่เนื่องจากรัฐบาลไม่มีมาตรการส่งเสริมที่สอดคล้อง ดังนั้นปัจจุบันการแปล การเขียนและการใช้คำที่มาจากภาษาต่างประเทศของภาษาไทยยังไม่มีมาตรฐาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเป็นหนึ่งเดียวกันของภาษาไทย

ในทฤษฎีการติดต่อทางภาษา กลุ่มคนที่แตกต่างกันอาศัยอยู่ร่วมกันในพื้นที่เดียวกันเป็นเวลานานทำให้เกิดการเข้าแทรกและแทนที่ภาษาหนึ่งด้วยภาษาหนึ่งแล้วหลอมรวมเป็นหนึ่งเดียวเสร็จสมบูรณ์ แต่ทว่าปัจจุบันจากการพัฒนาเทคโนโลยีของมนุษย์ทำให้ผู้คนทั่วโลกแม้จะไม่ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่เดียวกันก็สามารถติดต่อและสื่อสารกันได้ ปรากฏการณ์ของการติดต่อของสองภาษาหรือมากกว่านั้นยังคงมีอยู่และรวดเร็วมากขึ้น ดังนั้น ภาษาที่แข็งแกร่งก็จะสามารถเข้าแทรกและแทนที่ แล้วหลอมรวมกับภาษาที่อ่อนแอได้รวดเร็วมากยิ่งขึ้นเช่นกัน ถ้าหากภาษาที่อ่อนแอไม่ต้องการถูกหลอมรวม ก็จำเป็นต้องมีกำลังภายนอกเพื่อปกป้อง และรัฐบาลก็เป็นพลังภายนอกที่ดีที่สุด ที่จะสามารถเป็นตัวช่วยคัดกรองภาษา เพื่อคัดกรองภาษาที่อ่อนแอ และสร้างคำศัพท์ใหม่ที่เอื้อต่อการเสริมสร้างภาษาประจำชาติ พร้อมทั้งเพื่อให้แน่ใจว่าภาษาประจำชาติจะพัฒนาอย่างมั่นคงยั่งยืนต่อไป

ภาพที่ 3 รัฐบาลเป็นตัวช่วยคัดกรองภาษา

อภิปรายผล

งานวิจัยนี้ได้ศึกษาจากวิธีการแปลคำที่มาจากภาษาต่างประเทศของภาษาจีนและภาษาไทยทั้งสองประเทศ วิธีการแปลคำที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาด COVID-19 ในภาษาไทยและภาษาจีน และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ภาษาจีนและภาษาไทย รวมทั้งหมด 3 ด้าน แล้วนำมาวิเคราะห์การ

อนุรักษ์ภาษาจีนและภาษาไทยในปัจจุบัน สรุปลได้ดังนี้

1. ภาษาจีนเป็นอักษรที่สื่อความหมาย ภาษาไทยเป็นอักษรที่สื่อเสียง ตามลักษณะเด่นพื้นฐานของอักษรภาพ ภาษาจีนมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้วิธีการแปลตามใจความ ภาษาไทยมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้การทับศัพท์ การที่ภาษาจีนเลือกใช้วิธีการแปลตามใจความเป็นหลัก จึงมีความเป็นไปได้น้อยที่จะถูกรวมภาษาไทยเป็นอักษรแสดงเสียง หรือถูกแทนที่ด้วยคำที่มาจากภาษาต่างประเทศค่อนข้างมาก

2. การระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ เป็นวิกฤตการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุขที่ส่งผลกระทบต่อทั่วโลก ภาษาจีนยังคงใช้วิธีการแปลตามใจความในการแปลคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ ในขณะที่ภาษาไทยใช้การคัดลอกและทับศัพท์คำที่มาจากภาษาต่างประเทศหรือใช้คำภาษาอังกฤษโดยตรง

3. ในระดับประเทศ รัฐบาลจีนได้ออกนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างมาตรฐานการใช้ภาษาให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อนุรักษ์ภาษาให้พัฒนาอย่างมั่นคงยั่งยืน แต่รัฐบาลไทยมีนโยบายที่เกี่ยวข้องค่อนข้างน้อย ไม่มีการส่งเสริมมาตรฐานที่เป็นอันหนึ่งอันหนึ่งเดียวกันในการใช้ภาษา ทำให้คำศัพท์ที่บัญญัติใหม่นั้นใช้สื่อสารเฉพาะในวงราชการ วิชาชีพ และวิชาการเท่านั้น ส่วนผู้คนทั่วไปเมื่อจะใช้คำเหล่านี้มักจะเลือกใช้การทับศัพท์เป็นหลัก

ประเทศจีนเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ในการคงไว้ซึ่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจากการรวมกลุ่มทางชาติพันธุ์ รัฐบาลได้ตระหนักถึงปรากฏการณ์ที่ถูกทำให้หายไปหรือถูกเข้าแทนที่ ที่สามารถเกิดขึ้นได้กระบวนการของการติดต่อทางภาษา ดังนั้นเมื่อต้องเผชิญกับอิทธิพลของคำที่มาจากภาษาต่างประเทศจำนวนมาก รัฐบาลจีนสามารถใช้มาตรการต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเสริมสร้างมาตรฐานการแปลและการเขียนคำภาษาต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการทับศัพท์ การแปลตามใจความหรือว่าการยืมล้วนมีมาตรฐานเดียวกัน หลังจากการเผยแพร่ให้ใช้คำที่มาจากภาษาต่างประเทศออกไป ก็ยังสามารถทำให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ ส่วนรัฐบาลไทยยังส่งเสริมการใช้ศัพท์บัญญัติใหม่ของภาษาไทยไม่เพียงพอและใช้ในแวดวงแคบ ๆ ทำให้คำที่มาจากภาษาต่างประเทศที่ประชาชนใช้กับวงราชการ วงวิชาการใช้ต่างแยกออกจากกัน ซึ่งไม่เอื้อต่อการเผยแพร่คำไทยที่บัญญัติขึ้นใหม่และส่งผลต่อการสืบทอดภาษาไทย

ตั้งแต่ศตวรรษที่ 17 เป็นต้นมา สหราชอาณาจักรและสหรัฐอเมริกามีอิทธิพลต่อการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของโลกเป็นอย่างมาก ภาษาอังกฤษจึงกลายเป็นภาษาที่นิยมใช้ในการสื่อสารระหว่างกลุ่มภาษาต่าง ๆ ในประชาคมโลก ดังนั้นคำที่มาจากภาษาอังกฤษจึงเข้าไปยึดครองเป็นคำที่มาจากต่างประเทศจำนวนมากในภาษาประจำชาติอื่น ๆ ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา เมื่อต้นปี 2020 เกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 ทั่วโลก เป็นตัวอย่างให้เห็นอย่างชัดเจนถึงสถานการณ์การใช้คำที่มาจากภาษาต่างประเทศของแต่ละประเทศในระยะเวลาสั้น ๆ นักวิชาการของไทยหลายคน เช่น Chiewchan (2021, pp. 86-88) และ Tiewcharoenkij, Kanokkamalade & Pankhuenkhat (2022, p. 374) เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยในช่วงที่มีการแพร่ระบาด และการแพร่ระบาดยังคงระบอบอย่างต่อเนื่องมาจนถึงทุกวันนี้ ถ้าหากผู้คนใช้คำที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ระบาดโดยไม่มีความเป็นภาษาตนเองเลย ถ้าอย่างนั้นก็สามารถกล่าวได้ว่า คำภาษาอังกฤษเหล่านี้ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบคำศัพท์ภาษาไทยไปแล้ว (Yang, 2007, p. 20)

การติดต่อทางภาษามักจะเกิดจากการปรากฏการณ์ของสองภาษา เช่น รูปแบบการสนทนาที่สามารถพบเห็นได้ทั่วไปในกลุ่มวัยรุ่นไทยซึ่งจะมีการสอดแทรกคำศัพท์ภาษาอังกฤษ (Tiewcharoenkij, Kanokkamalade & Pankhuenkhat, 2022, p. 374) สุดท้ายภาษาของชนชาติที่อยู่ในฐานะก้ำกึ่งทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมก็มักจะเข้าไปแทรก และแทนที่ภาษาของชนชาติที่ล้าหลังและหลอมรวมเป็นหนึ่งเดียวกันสำเร็จ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องการให้รัฐบาลไทยและประชาชนช่วยกันอนุรักษ์ภาษาประจำชาติให้ดี เพื่อจะได้ไม่ถูกภาษาของชนชาติอื่นแทรกเข้ามาแทนที่ วัฒนธรรมทางภาษาของไทยจึงจะสามารถสืบทอดและคงอยู่ต่อไปได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากการวิเคราะห์และการอภิปรายของวิจัยนี้ รัฐบาลจีนจำเป็นต้องดำเนินการวางแผนและใช้นโยบายการคุ้มครองภาษาในระยะยาว เพื่อให้ภาษาและอักษรจีนพัฒนาอย่างมั่นคงต่อไป ส่วนรัฐบาลไทยจำเป็นต้องกำหนดรูปแบบการเขียนคำต่างประเทศ และส่งเสริมการใช้คำใหม่อย่างจริงจังเพื่อให้ประชาชนจากทุกสาขาอาชีพสามารถยอมรับคำศัพท์ใหม่ ๆ ได้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการรวมการใช้ภาษาและตัวอักษรไทยให้เป็นหนึ่งเดียวและอนุรักษ์พัฒนาภาษาไทยอย่างมั่นคง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เนื้อหาของวิจัยนี้ยังมีส่วนที่ต้องศึกษาเพิ่มเติม เนื่องจากผู้วิจัยอ้างอิงจากการใช้คำต่างประเทศในช่วงการระบาดของ COVID-19 เท่านั้น เนื้อหาจึงค่อนข้างเปราะบาง การวิจัยการติดต่อและการแทนที่ของภาษา สามารถวิเคราะห์ความลึกซึ้ง ขอบเขต และวิธีการติดต่อทางภาษา ตลอดจนปัจจัยภายในและภายนอกอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อภาษา จึงจะครอบคลุมและเป็นการวางแผนระยะยาวสำหรับนโยบายการอนุรักษ์ภาษา

บรรณานุกรม

- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2564). *(ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านนโยบายภาษาแห่งชาติ (พ.ศ.2564-2565)* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://legacy.orst.go.th/wp-content/uploads/2018/11/ร่าง-แผนยุทธศาสตร์นโยบายภาษาชาติ-ส่วน1.pdf> [2565, 5 ตุลาคม].
- Chiewchan, S. (2021). Language Usage in the News of the COVID-19 Pandemic from Online Newspapers. *The Academic Journal: Faculty of Humanities and Social Sciences Nakhonsawan Rajabhat University Academic Journal*, 8(1), pp. 72-89.
- Ge, L., & Ye, S. (2019). Wailaici Hanyu Fanyi Celve Tansuo. *Overseas English*, 2019(4), pp. 129-130.

- Jiaphong, S. (2022). Foreign Language Loan Words in Royal Institute Dictionary: A Study of Word Forms and Semantic Categories. *Mekong-Salween Civilization Studies Journal*, 13(1), pp. 96-120.
- Luo, W., & Wang, J. (2022). Analysis of neologisms and new meanings in context of combating COVID-19. *Journal of Zhejiang University of Science and Technology*, 34(2), pp. 155-162.
- Oxford English Dictionary. (2020). *Updates to the OED* (Online). Oxford English Dictionary. Available: <https://public.oed.com/updates/> [2022, October 31].
- Tiewcharoenkij, A., Kanokkamalade, V., & Pankhuenkhat, R. (2022). The Evolution of Thai Language. *The Journal of Sirindhornparidhat*, 23(1), pp. 364-375.
- Yang, X. (2007). *Hanyu Wailaici Yanjiu*. Shanghai: Shanghai People's Press.
- Ye, F., & Xu, T. (2016). *Yuyanxue Gangyao (Xiuding Ban)*. Beijing: Peking University Press.